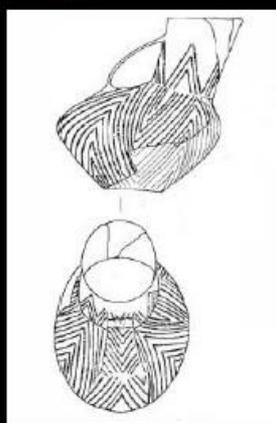

CĂTĂLIN NICOLAE PĂTROI

**PREISTORIA OLTENIEI:
SITURILE CULTURII
COTOFENI**

DROBETA TURNU SEVERIN 2019

PREISTORIA OLTENIEI: Siturile culturii Coțofeni

dr. Cătălin Nicolae Pătroi

2019

DROBETA TURNU SEVERIN

„Oltenia este unul din cele mai bogate colțuri de țară în ceia ce privește urmele trecutului. Nenumărate sunt așezările popoarelor preistorice care au sălăjuit pe aici. Stăpânirea romană a lăsat urme aproape pretutindeni. Pe pământul cărui sat nu se află o urmă din trecut ? Un drum, o cetate, o măgură, o siliște? Cui nu i-a trecut prin mână un ban vechi, un zapis, un vârf de săgeată? Cine n-a văzut, sau n-a auzit de oase și măsele de jidovi?„

C. S. N. Plopșor în articolul „*Muzee sătești*”
Apud O. Gherghe 2015: 107.

Coperta:

**Vas al culturii Coțofeni, faza evolutică III, descoperit în situl de la Basarabi, jud. Dolj.
Apud P. Roman 1976: 194, fig. 1.**

Toate drepturile asupra acestui volum aparțin autorului. Orice reproducere, integrală sau parțială, prin orice procedeu, a unor pagini din această lucrare, efectuate fără autorizația autorului este ilicită și constituie o contrafacere. Sunt acceptate reproduceri strict rezervate utilizării sau citării justificate de interes științific, cu specificarea respectivei citări.

All rights reserved. This book is protected by copyright. No part of this book may be reproduced in any form or by any means, including photocopying or utilizing any information storage and retrieval system without written permission from the copyright owner.

ISBN 978-973-0-30954-6

Adresă corespondență:

Cătălin Nicolae Pătroi
Email: tara_catalin@yahoo.com

CUPRINS

PREFAȚĂ	p. 5.
I. CADRUL GEOGRAFIC	p. 6.
II. SCURT ISTORIC AL CERCETĂRILOR	p. 8.
III. CADRUL CRONOLOGIC ȘI CULTURAL	p. 11.
IV. INDEXUL DE AȘEZĂRI ȘI DESCOPERIRI	p. 16.
V. CULTURA COȚOFENI ÎN JUDEȚUL DOLJ	p. 18.
VI. CULTURA COȚOFENI ÎN JUDEȚUL MEHEDINȚI	p. 52.
VII. CULTURA COȚOFENI ÎN JUDEȚUL OLT	p. 80.
VIII. CULTURA COȚOFENI ÎN JUDEȚUL GORJ	p. 101.
IX. CULTURA COȚOFENI ÎN JUDEȚUL VÂLCEA	p. 108.
ÎNCHEIERE	p. 121.
BIBLIOGRAFIE	p. 124.
ANEXE	p. 134.
PLANȘE	p. 142.

PREFAȚĂ

În ultimii ani, prin două articole publicate în 2016 și 2017, cu privire la așezările și descoperirile atribuite culturii Coțofeni din Oltenia, am încercat reactualizarea informațiilor referitoare la numeroasele vestigii eneolitice târzii prezente și între Carpați și Dunăre. Însușind principalele informații despre așezările cunoscute ori despre diversele categorii de artefacte descoperite întâmplător, atribuite culturii Coțofeni, am reușit să transpun punctele identificate în realizarea unei serii de hărți care ilustrează gradul de acoperire a teritoriului Olteniei. Același lot de descoperiri a fost distribuit și raportat și la principalele unități de relief prezente în Oltenia ori a fost grupat în funcție de unitățile administrative-teritoriale ale Olteniei (județele Mehedinți, Dolj, Olt, Vâlcea și Gorj).

Pentru o mai bună cunoaștere și protejare a acestor vestigii, atât în interesul cercetării dar și al promovării și asumării prezenței lor de către comunitățile locale, voi continua acest subiect prin identificarea siturilor la nivelul fiecărei localități, acolo unde informațiile cunoscute vor permite acest lucru.

Documentarea și identificarea precisă a sitului ori a arealului aproximativ în care trebuie să căutate vestigiile semnalate a fost realizată prin consultarea mai multor instrumente cartografice (planurile directe de tragere ale armatei, imagini satelitare, hărți cadastrale, etc.). În funcție de amprenta specifică, unele situri au fost identificate destul de ușor pe imaginile satelitare oferite de *Google Maps*. Este vorba de acelea care, prin morfologia lor evidentă și vizibilă, au putut fi localizate ușor. Printre exemple se numără: „*Cetatea*„ sau „*La Cetate*„, Grădiștea, jud. Vâlcea, „*Cetatea Gădețului*„, sat Balotești, Com. Izvoru Bârzii, jud. Mehedinți, etc. Destul de ușor de identificat sunt unele necropolele tumulare precum descoperirile de la Basarabi și Maglavit, jud. Dolj, etc.

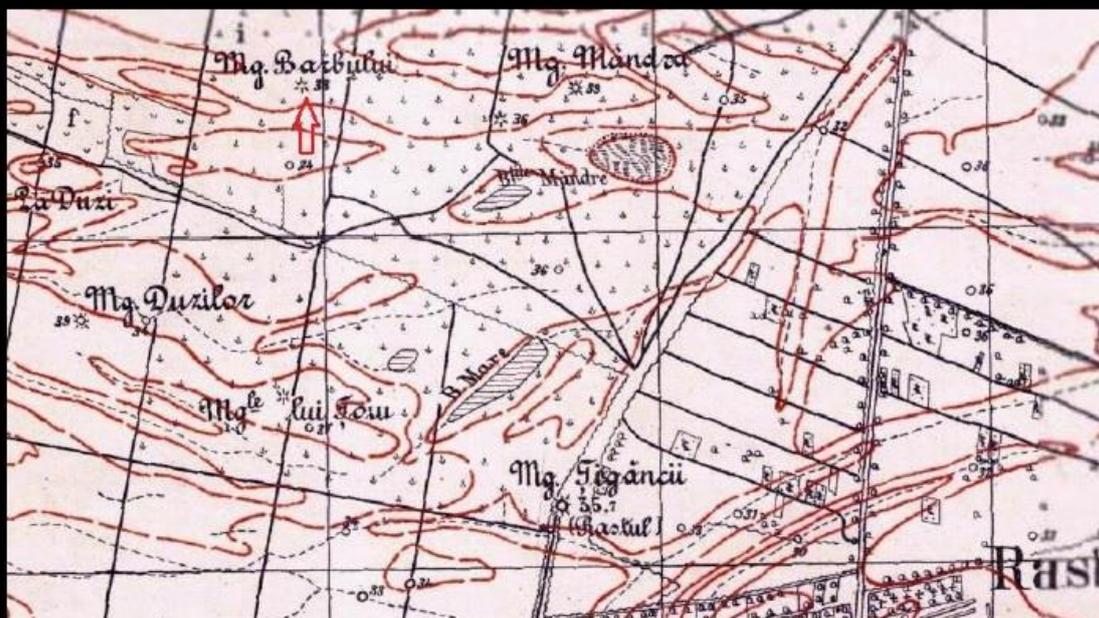
Unei categorii destul de însemnate de situri arheologice îi lipsește amprenta imagistică și prin urmare nu poate fi localizată pe imaginile satelitare. Și în cazul acestor situri se pot face aproximări ale zonei în care se găsesc după denumirile vechi consemnate în literatura de specialitate și prezente pe planurile directe de tragere ale armatei începând cu anul 1915. Pentru a identifica numele vechi ale diverselor zone de pe teritoriul satelor din Oltenia am folosit planurile directe de tragere ale armatei deoarece numeroase denumiri din vechime sunt păstrate pe aceste hărți și corespund încă toponimiei actuale.

Un alt tip de informație a fost obținut prin consultarea planurilor urbanistice generale (PUG-uri) ale localităților din Oltenia. Din nefericire, procesul de reactualizare a acestor planuri este unul dificil și costisitor, în momentul de față cele mai numeroase comune cu PUG-uri avizate și pe care sunt prinse siturile arheologice și zonele lor de protecție fiind în județul Vâlcea. Deși aceste documente au caracter public și ar trebui să se găsească pe paginile online ale primăriilor, acest lucru nu se întâmplă. Nici consiliile județene nu stau bine la acest capitol, excepție fiind același Consiliu Județean Vâlcea (<http://www.cjvalcea.ro/index.php/2015-08-10-17-27-57>), dar și Consiliul Județean Olt (<https://www.cjolt.ro/ro/comisia-tehnica-de-amenajarea-teritoriului-si-urba>) și Consiliul Județean Gorj (<http://www.cjgorj.ro/consiliul-judetean-gorj/activitati/urbanism-si-amenajarea-teritoriului/c-t-a-t-u/>) pe ale căror platforme online, la secțiunea Urbanism/Comisia Tehnică de Amenajare a Teritoriului și Urbanism, se află încărcate reglementările în vigoare sau cele supuse dezbaterilor publice.

Prezentul volum conține o ilustrație bogată. Curbele de nivel identificate pe hărți au fost obținute prin unirea unor puncte din teren ce au aceeași cotă. Cum siturile culturii Coțofeni sunt localizate fie pe înălțimi, fie pe pantele unor structuri geomorfologice înalte, uneori în valea unor cursuri de apă, este important ca cel care încearcă să găsească arealele corespunzătoare stațiunilor arheologice, să le identifice corect pe hărți. Un exemplu de bună practică este oferit de arheologul Dorel Micle care, chiar dacă se ocupă de altă perioadă istorică, facilitează înțelegerea elementelor de analiză spațială a siturilor preistorice (D. Micle 2011: 73-78).

Studiul de față conține, pe lângă vechile informații deja transmise în anii 2016 și 2017, un nou lot cu de așezări și descoperiri de materiale de tip Coțofeni, o serie de completări cu informații noi ori corecturi la lotul de așezări semnalate în anii trecuți, un corpus de hărți și imagini satelitare pe care au fost marcate siturile culturii Coțofeni și un index al tuturor așezărilor și descoperirilor culturii Coțofeni din Oltenia care cuprinde numele locului sitului, cadrul geografic al descoperirii și bibliografia corespunzătoare.

dr. Cătălin Nicolae Pătroi
Drobeta Turnu Severin
Decembrie 2019

Fig. 48. Identificarea sitului Coțofeni de la Rast, jud. Dolj.
Suport cartografic <http://map.cimec.ro/Mapserver/#>

Fig. 49. Diametrul sitului Coțofeni de la Rast, jud. Dolj. Suport cartografic
<https://portal.geomil.ro/arcgis/home/webmap/viewer.html?webmap=cce134f4a9694d9faa353983fbc15635>

Fig. 50. Distanța sitului Coțofeni de la Rast, jud. Dolj față de drumul 561D. Suport cartografic
<https://portal.geomil.ro/arcgis/home/webmap/viewer.html?webmap=cce134f4a9694d9faa353983fbc15635>

Roșu L.

1968 – *Rezultatele preliminare ale cercetărilor arheologice de la Buicești-Mehedinți*. Comunicări. Seria Arheologică. Craiova, VII, p. 3-15.

1968 a - *O nouă așezare Coțofeni în județul Mehedinți*. Revista Muzeelor, an 6, tom 5, p. 541-542.

2002-2003 – *On Rites and Rituals during the Transitional Period from the Neolithic to the Bronze Age – Archaeological Discoveries at Ostrovul Șimian, Romania*. Oltenia. Studii și Comunicări. Arheologie-Istorie. XIV, p. 5-8.

Sana V. D., Marinoiu V, Georgescu Șt. V., Colțeanu P.

2016 – *Date preliminare privind cercetările arheologice preventive din anul 2015 în siturile de pe „Varianta de ocolire a municipiului Târgu Jiu,, județul Gorj*. Litua. Studii și Cercetări, XVIII, p. 157-210.

Schuster C.

2004 – *Mediul înconjurător la Dunărea de Jos în Preistorie. Câteva gânduri*. Drobeta. Arheologie-Istorie. XIV, p. 5-16.

Schuster C., Tuțulescu I.

2011 - *Some remarks about the tools used for obtaining salt in prehistory in northern Oltenia. Orient și Occident*. Cultură și Civilizație la Dunărea de Jos. XXVIII, p. 139-152.

2012 – *Zum Salz im Nordosten Olteniens (Rumänien) in der Vorgeschichte bis ins Mittelalter. Eine Einführung. Salt and Gold: The Role of Salt in Prehistoric Europe*. Edited by V. Nikolov, K. Bacvarov, Provadia. Veliko Tarnovo, p. 201-212.

Smeu V.

1988 - *Cadru natural și așezarea neolitică de la Runcu-Valea Mare*. Litua, Studii și Cercetări. IV, p. 5–9.

Spasić M.

2010 – *Coțofeni communities at their southwestern frontier and their relationship with Kostolac population in Serbia*. Dacia, N.S., tome LIV, p. 157-175.

Stuparu C.

1996 – *Descoperiri arheologice pe Valea Coșuștei (studiu preliminar)*. Drobeta, VII, p. 83-89.

Tătulea C. M.

1981 – *Sondaj arheologic în cetatea geto-dacică de la Bâzdâna (jud. Dolj)*. MCA, XV, p. 218-225.

1983 - *Sondaj arheologic în cetatea geto-dacă de la Bîzdîna, jud. Dolj*. MCA, XV, p. 218-225.

1984 – *Așezarea geto-dacică fortificată de la Bîzdîna, județul Dolj. Considerații preliminare*. Thraco-Dacica, 5, 1-2, p. 92-94.

Toropu O.

1972 - *Așezări antice la Mofleni-Bucovăț și în împrejurimi*. Mitropolia Olteniei. Craiova. 24. 9-10 (sept.-oct.), p. 700-708.

Toropu O., Tătulea C.

1987 – *Sucidava-Celei*. Editura Sport-Turism, București.

Tudor D., Toropu O., Tătulea C., Nica M.

1980 – *Șantierul arheologic Sucidava-Corabia*. MCA, p. 357 -363.

Tulugea C. A.

2007 a – *Cercetări arheologice la bolnița cu hramul „Schimbarea la Față a lui Isus,, Mănăstirea Bistrița, comuna Costești, județul Vâlcea*. Buridava. Studii și Materiale.V, p. 55-60.

2007 b – *Cronica cercetărilor arheologice din anii 2006-2007 în județul Vâlcea*. Buridava. Studii și Materiale.V, p. 70-81.

2010 - *Repertoriul arheologic din nordul Olteniei (Neolitic, Eneolitic)*. Buridava. Studii și Materiale, 8, p. 16-28.

Tuțulescu I.

2008 – *Câteva contribuții la cunoașterea culturii Coțofeni de pe raza Municipiului Râmnicu-Vâlcea. Cercetările arheologice din anul 2002 de la Valea Răii-Copăcelu*. Studia Universitatis Cibinensis. Sibiu, 5, p. 17-27.

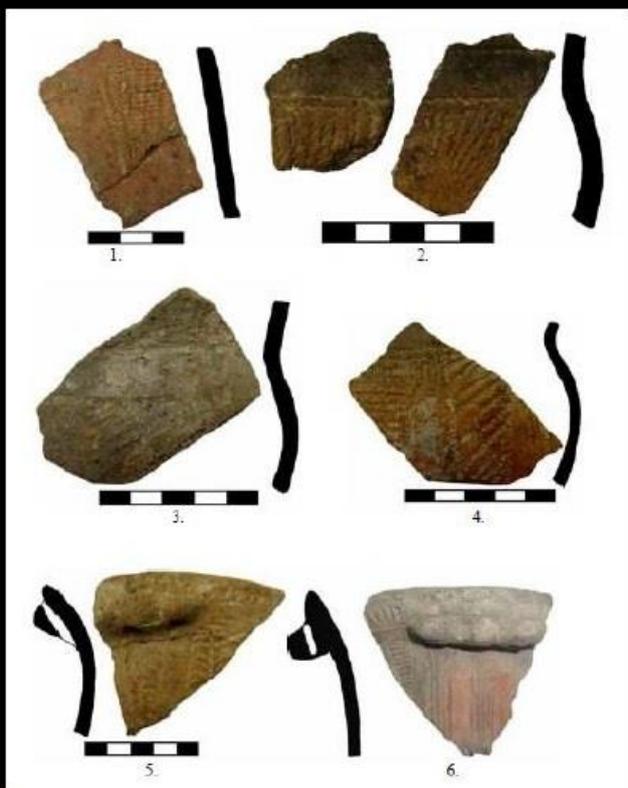
2009 – *Reprezentări plastice zoomorfe aparținând culturii Coțofeni descoperite la Ocnîța, județul Vâlcea*. Drobeta. Arheologie-Istorie, XIX, p. 46-56.

2010 – *Contributions to the Archaeological Repertoire of Vâlcea County. 2008 Field Research*. Studia Universitatis Cibinensis. Sibiu, 7, p. 31-40.

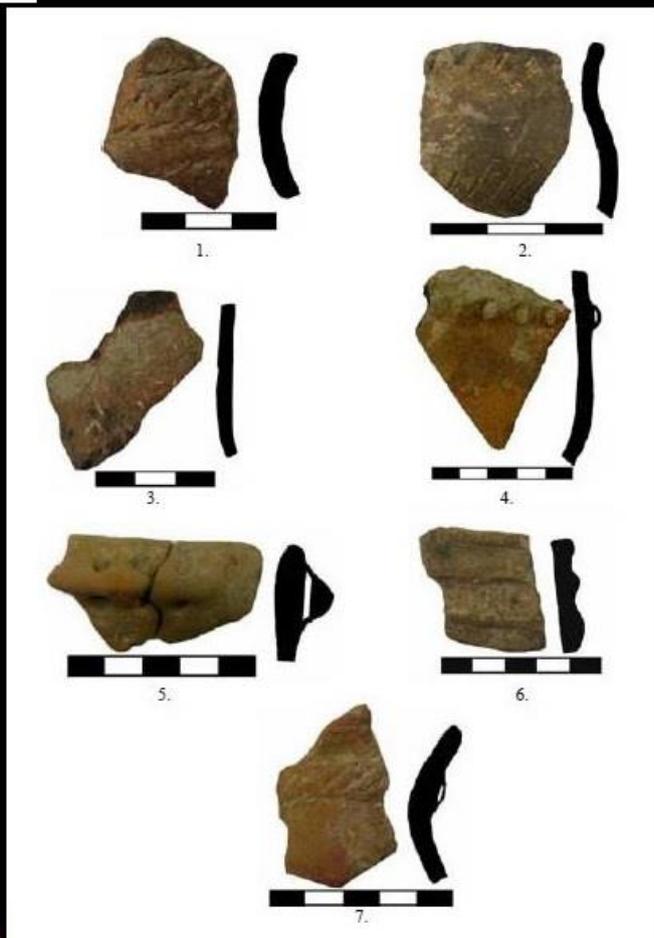
2011 – *Ceramica orizontului final al culturii Coțofeni în zona deluroasă și montană a Olteniei. Cu specială privire asupra arealului de nord-est*. Buridava. Studii și materiale, IX, p. 95-117.

ANEXA

Situl	Punctul	Tipul așezării	Harta
Afumați (Jud. Dolj)	„Dealul Maciului,,	Așezare situată pe o terasă în vecinătatea unui curs de apă	da
Almăj (Jud. Dolj)		Descoperiri de suprafață	da
Aninoasa (Jud. Gorj)		Descoperiri întâmplătoare	
Aurora, Com. Cujmir (Jud. Mehedinți)	„Moara Veche,, sau „Moara lui Predescu,,	Descoperiri de suprafață	da
Badoși, Com. Bratovoiești (Jud. Dolj)	„La Cazane,, sau „La Mal,,	Așezare pe malul unui curs de apă	
Badoși, Com. Bratovoiești (Jud. Dolj)	„Spatele Pajiștii,,		da
Baia de Fier (Jud. Gorj)	„Peștera Muierilor,,	Locuire în peșteră	da
Baia de Fier (Jud. Gorj)	„Peștera Pârcălabului,,	Locuire în peșteră	
Balotești, Com. Izvoru Bârzii (Jud. Mehedinți)	„Cetatea Grădețului,,	Descoperiri Coțofeni într-o fortificație situată pe o înălțime	da
Balta Verde, Com. Gogoșu (Jud. Mehedinți)			
Basarabi, Oraș Calafat (Jud. Dolj)	„Cetate,,	Așezare pe malul unui curs de apă	da
Basarabi, Oraș Calafat (Jud. Dolj)	„Hunia Lungă,, ori „Hunia Vacilor,,	Morminte tumulare în care au apărut și fragmente ceramice Coțofeni	da
Băbeni (Jud. Vâlcea)		Descoperiri întâmplătoare	
Bălcești (Jud. Vâlcea)	„Valea Sesii, ori „Valea Râmei,,	Descoperiri întâmplătoare	
Bâlta (Jud. Gorj)			
Bălănești (Jud. Olt)			
Bâlvănești (Jud. Mehedinți)	-	Descoperiri întâmplătoare	-
Bârsești, Com. Mihăești (Jud. Vâlcea)	„Dealul Chiciura,,	Așezare situată pe înălțime	da
Bâzdâna, Com. Calopăr (Jud. Dolj)	„La Cetate,,	Așezare situată pe înălțime	da
Bechet (Jud. Dolj)			
Belcin, Com. Calopăr (Jud. Dolj)	„La Vistierie,,	Descoperiri de suprafață	da
Berbești (Jud. Vâlcea)		Descoperiri întâmplătoare	
Bistreț (Jud. Dolj)	„Cabana de Metal,,	Așezare situată într-o zonă inundabilă, pe malul unei ape	da
Bistreț (Jud. Dolj)	„Botu Puriceanului,,	Așezare situată într-o zonă inundabilă, pe malul unei ape	da
Bistreț (Jud. Dolj)	„Malu Mare,, sau „Mortărie,,	Așezare situată într-o zonă inundabilă, pe malul unei ape	
Bistreț (Jud. Dolj)	„Ciumați-Brânză Vest,,	Așezare situată pe un grind	da
Bistreț (Jud. Dolj)	„Gârla Boii,,	Așezare situată pe un grind	da
Bistreț (Jud. Dolj)	„Ferma 3,,	Așezare situată într-o zonă inundabilă, pe malul unei ape	

A

B

Fig. Materiale Coțofeni din situl Ocnîța, punct *Baraj*, jud. Vâlcea.
 Apud I. Tușulescu 2011: 115, fig. 7/1-7, 116, fig. 8/1-7.

PLAȘA XVII